

Sävsjös gröna hållbarhetsprogram

– 8 mål för ett grönare Sävsjö

Beslutad av: Kommunfullmäktige
Datum för beslut: 2023-06-19 § 71
Diarienummer: 2022/380

Innehållsförteckning

Innehåll

Inledning	3
Syfte	3
Omfattning	4
Framtagande	4
Genomförande & ansvar	5
Uppföljning	5
Målformuleringar	5
Hänsynstaganden och grunder	6
Mål 1. Klimatpositiva Sävsjö	9
Mål kommunorganisation	9
Mål geografiska Sävsjö	9
Mål 2. Sävsjö är en fossilfri transportkommun	10
Mål kommunorganisation	10
Mål geografiska Sävsjö	11
Mål 3. Energi- och klimatsmart bebyggelse i Sävsjö	12
Mål kommunorganisationen	12
Mål geografiska Sävsjö	13
Mål 4. Förnybar energiproduktion i Sävsjö	14
Mål kommunorganisationen	14
Mål geografiska Sävsjö	14
Mål 5. Cirkulär konsumtion & produktion i Sävsjö	15
Mål kommunorganisationen	15
Mål geografiska Sävsjö	16
Mål 6. En giftfri miljö i Sävsjö	17
Mål kommunorganisationen	17
Mål geografiska Sävsjö	17
Mål 7. Ökad biologisk mångfald i Sävsjö	18
Mål kommunorganisationen	18
Mål geografiska Sävsjö	19
Mål 8. Ett klimatanpassat Sävsjö	20
Mål kommunorganisationen	20
Mål geografiska Sävsjö	20
Ordlista och begreppsförklaring	21
Exempel på viktiga indikatorer	22
Indikatorer Mål 1	22
Indikatorer Mål 2	22
Indikatorer mål 3	22
Indikatorer mål 4	22
Indikatorer mål 5	22
Indikatorer mål 6	23
Indikatorer mål 7	23
Indikatorer mål 8	23

Inledning

Sävsjö är en skogs- och sjörik kommun med fantastisk natur och frisk luft. En kommun med grönskande tätorter och en levande landsbygd. Denna rikedom vill vi bevara men också se utvecklas. Vår vision är att vi tillsammans skapar Sveriges mest barnvänliga, gröna och inkluderande kommun. Klimatsmarta livs- och boendemiljöer är i fokus i gröna Sävsjö och enligt nuvarande utvecklingsstrategi ska vi arbeta för miljömässig hållbarhet genom att vår verksamhet bidrar till möjligheten att långsiktigt leva och bo på vår planet.

Sävsjös gröna hållbarhetsprogram ska svara upp mot nationella och regionala åtaganden inom miljöområdet, liksom de kommunala fokusområden som beslutats politiskt. Omställningsarbete är viktigt, både för kommunen som organisation och inom kommunens geografiska område, för att säkerställa att vi fortsatt kan ha ett gott liv och klara vår försörjning i en utmanande tid.

Hållbarhetsprogrammet riktar sig till alla som bor och verkar inom Sävsjös geografiska område. Det är tillsammans vi skapar en grönare kommun och når de globala målen inom Agenda 2030. Programmet sträcker sig först och främst till 2030, men i vissa delar med längre tidshorisont, och antas av kommunfullmäktige.

Beställare av hållbarhetsprogrammet är Kommunstyrelsen och Kommunfullmäktige Sävsjö kommun genom beslut om fokusområden 2022-02-22 och 2022-04-25.

Syfte

Långsiktig hållbarhet behöver genomsyra samhällsutvecklingen på alla nivåer. Genom att översätta och bryta ner globala, nationella och regionala mål och åtgärder blir de redskap för det lokala hållbarhetsarbetet i Sävsjö. Sävsjös gröna hållbarhetsprogram är ett strategiskt dokument som anger riktningen för Sävsjö kommuns arbete för ett hållbart samhälle med fokus på ekologisk hållbarhet i samspel med social och ekonomisk hållbarhet. Det är vår lokala agenda för arbetet med den ekologiska dimensionen av Agenda 2030 och en precisering av vår vision om gröna Sävsjö.

Omfattning

Sävsjö kommun ska arbeta förebyggande och vara ett föredöme inom hållbar utveckling som verksamhetsutövare och i sin roll som myndighetsutövare. Utifrån dessa roller ska programmet fungera som kommunorganisationens miljöpolicy. Sävsjö kommun ska också verka för en långsiktig hållbar samhällsutveckling som möjliggörare och kunskapsspridare i samverkan med övriga lokalsamhället. Därav innehåller programmet mål för både för kommunorganisationen och för Sävsjö som geografiskt område.

Framtagande

Sävsjös gröna hållbarhetsprogram har tagits fram av arbetsgruppen för ekologisk hållbarhet och varit ute på remiss och behandlats av såväl förvaltning som nämnd samt referensgrupp med näringslivs- och civilsamhällesrepresentanter. Workshops har hållits med politiska representanter i hållbarhetsrådet, civilsamhällesorganisationer och expertgrupper från grundskolan och gymnasiet. Programmet har även bearbetats av tjänstepersoner från samtliga förvaltningar.

Arbetsgruppen för ekologisk hållbarhet

Arbetsgruppen för ekologisk hållbarhet har varit projektgrupp för framtagandet av hållbarhetsprogrammet. Följande funktioner har ingått i arbetsgruppen:

- Kommunens hållbarhetsstrateg
- Kommunens miljöchef
- Kommunens kostchef
- Kommunens fordonssamordnare
- Representant från HR-avdelningen
- Representant från upphandlingsavdelning
- Representant från kommunens gata- och parkenhet
- Representant från samhällsbyggnadsenheten
- Representant för Sävebo
- Representant från Njudung energi
- Representant SNAB

Expertgrupper från skolan

För att ta hänsyn till barn och ungas åsikter och perspektiv vid beslut som fattas i kommunen arbetar vi i Sävsjö kommun med barn och unga i expertgrupper. En expertgrupp består av barn och unga som går i skolan i Sävsjö kommun och är experter på hur det är att vara just barn eller ung. I framtagandet av det gröna hållbarhetsprogrammet, samt tillhörande färdplan för genomförandet av programmet, har flera expertgrupper från grund- och gymnasieskolan varit delaktiga.

Lokalt förankrad referensgrupp

En referensgrupp för Sävsjös gröna hållbarhetsprogram med representation från lokalt näringsliv och civilsamhälle har knutits till framtagandet och genomförandet av programmet. Deltagandet är frivilligt och öppet för alla.

Genomförande och ansvar

Hela kommunorganisationen, inklusive kommunala bolag, har ett gemensamt ansvar för att bedriva en verksamhet som bidrar till programmets genomförande. Programmet är styrande för alla nämnder och kommunala bolag i Sävsjö och fungerar som ett underlag för verksamhetsplanering.

Sävsjö kommuns ledningsgrupp har det yttersta ansvaret för programmets genomförande och uppföljning till politiken. I kommunens ledningsgrupp sitter Sävsjö kommuns förvaltningschefer, avdelningschefer på Kommunledningskontoret samt vd för Sävebo/Sävsjö Industribyggnader AB. Gruppen leds av kommundirektören. Ledningsgruppen beslutar om olika verkställighetsfrågor och leder kommunens arbete utifrån politiska beslut och ur ett förvaltningsperspektiv.

Till programmet kopplas en kommunövergripande färdplan med insatser och åtgärder för att nå uppsatta mål. Verksamhetsspecifika handlingsplaner och andra styrdokument kommer också vara viktiga för genomförande och måluppfyllnad.

Sävsjös gröna hållbarhetsprogram ska kunna inspirera kommuninvånare och olika aktörer att tillsammans med kommunen engagera sig för ett mer hållbart samhälle. Lokalsamverkan kommer ha en avgörande roll för programmets måluppfyllnad och resultat.

Förutsättningar för måluppfyllelse:

- Kunskap
- Engagemang
- Kreativitet
- Bred samverkan mellan kommunen, kommuninvånare, näringsliv och föreningar
- Utbildning och kommunikation är viktigt för programmets genomförande

Kommunorganisationens åtgärder och aktiviteter finansieras av kommunfullmäktige, nämnder och kommunala bolag inom ordinarie budgetprocess. Ytterligare finansieringsmöjligheter finns genom att bedriva utvecklingsarbetet i projektform med statligt stöd eller annan extern finansiering.

Uppföljning

Kommunfullmäktige följer årligen upp det övergripande arbetet med det gröna hållbarhetsprogrammet genom att ett antal nyckelindikatorer och aktiviteter från verksamheterna inkluderas i den årliga hållbarhetsredovisningen. Samtliga förvaltningar och kommunala bolag i Sävsjö kommun följer årligen upp sina verksamhetsbaserade utsläpp av växthusgaser.

Uppföljning av vissa målområden kommer även genomföras utifrån ett tematiskt årshjul, så som i anslutning till Skräpplockarvecka, Biologiska mångfaldens dag och Klimatveckan. Övriga mål följs upp utifrån målets karaktär, men minst två gånger under perioden och när ny färdplan ska tas fram.

Målformuleringar

Sävsjö kommun har åtta mål i sitt hållbarhetsprogram. Varje mål har flera undermål, som är indelade i kommunorganisationens egna mål och i det geografiska Sävsjös mål. I de fall målen innehåller jämförelser (att något ska öka/minska) är utgångsläget hur det ser ut 2023 om inget annat anges. Det är vi tillsammans som vi ser till att målen uppfylls. Det är du i din vardag som gör hållbara val och skapar skillnad.

Hänsynstaganden och grunder

Kommunens hållbarhetsarbete grundar sig i kommunens vision, värdegrund, de globala målen för hållbar utveckling inom ramen för Agenda 2030 och Sveriges nationella miljömål. De mål vi satt upp har även utgångspunkt i flera andra internationella, nationella och regionala strategier, avtal och rättsakter som är styrande för ökad miljöhänsyn och en hållbar utveckling.

Sävsjö kommuns vision och värdegrund

Vår vision

Tillsammans skapar vi Sveriges mest barnvänliga, gröna och inkluderande kommun.

Vår värdegrund

Alla människors lika värde är utgångspunkten för vårt uppdrag.

De globala målen – Agenda 2030

I enlighet med Sävsjös utvecklingsstrategi (2020-2026) ska de globala målen inom ramen för Agenda 2030 genomlysas allt arbete och alla beslut inom Sävsjö kommun. Det är 17 mål som syftar till att utrota fattigdom, minska ojämlikheter och orättvisor, främja fred och rättvisa samt lösa klimatkrisen i världen. De globala målen är integrerade med varandra och balanserar de tre dimensionerna av hållbar utveckling: den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga. I det gröna hållbarhetsprogrammet sätter vi lite extra fokus på:

Mål 3: God hälsa och välbefinnande

Mål 7: Hållbar energi för alla

Mål 11: Hållbara städer & samhällen

Mål 12: Hållbar konsumtion och produktion

Mål 13: Bekämpa klimatförändringarna

Mål 15: Ekosystem & biologisk mångfald

Du kan läsa mer om Agenda 2030 på webbplatsen globalamalen.se

De nationella miljömålen

De nationella miljömålen är den ekologiska delen av de globala målen. Det övergripande miljömålet är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta. Detta ska ske utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser. För att driva miljöarbetet framåt har Sverige antagit 16 nationella miljökvalitetsmål. 14 av miljökvalitetsmålen gäller för Sävsjö kommun (eftersom vi saknar fjäll- och havsmiljöer). Länsstyrelsen har uppdraget att samordna det regionala miljömålsarbetet bland annat genom de regionala åtgärdsprogrammen. Specifika åtgärder tas politiskt i kommunstyrelsen efter hand som åtgärdsprogrammen revideras. Åtgärdsprogrammen en viktig grund till prioriterade områden i detta program.

Du kan läsa mer om de nationella miljömålen på webbplatsen sverigesmiljomal.se

Parisavtalet

Parisavtalet är ett globalt klimatavtal som syftar till att begränsa den globala temperaturökningen, och stödja dem som drabbas av klimatförändringarnas effekter. Parisavtalet slår fast att den globala temperaturökningen ska hållas väl under 2 °C och att man ska sträva efter att begränsa den till 1,5 °C. Alla världens länder har förbundit sig att genomföra åtgärder som bidrar till att målen i Parisavtalet uppnås.

Du kan läsa mer om Parisavtalet på exempelvis naturvardsverket.se/parisavtalet

EU:s miljö- och klimatpolitik

Hållbar utveckling är ett övergripande mål för EU, som har åtagit sig att verka för en hög miljöskyddsnivå och en bättre miljö (artikel 3 i fördraget om Europeiska unionen). De beslut som fattas på EU-nivå har stor betydelse för utvecklingen i Sverige. Under 2021 beslutades om en mycket omfattande och skärpt klimatlagstiftning inom EU, det så kallade Fit for 55-paketet. Lagen innebär i korthet att nettoutsläppen av växthusgaser år 2030 ska vara minst 55 procent lägre än 1990 och att hela EU ska vara klimatneutralt senast 2050.

Du kan läsa mer om EU:s klimatpolitik på webbplatsen climate.ec.europa.eu

Sveriges klimatpolitiska ramverk

Sveriges klimatpolitiska ramverk antogs 2017. Det består av en klimatlag, klimatmål och ett klimatpolitiskt råd. Det klimatpolitiska ramverket är en nyckelkomponent i Sveriges bidrag för att leva upp till Parisavtalet. Enligt detta ramverk ska Sverige inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären 2045, för att därefter uppnå negativa utsläpp. Vi har också ett antal delmål för olika sektorer så som att vi ska minska utsläppen från inrikestransporter med 70 procent till 2030 jämfört med 2010.

Du kan läsa mer om det klimatpolitiska ramverket på webbplatsen klimatpolitiskaradet.se

Den regionala utvecklingsstrategin (RUS)

En regional utvecklingsstrategi (RUS) antogs 2020 med sikte på att Jönköpings län år 2035 ska vara Sveriges mest hållbara, attraktiva och tillgängliga region.

Du kan läsa mer om den regionala utvecklingsstrategin på webbplatsen utveckling.rjl.se

Energi- och klimatstrategi för Jönköpings län

Energi- och klimatstrategin för Jönköpings län har en gemensam vision om att tillsammans skapa ett klimatsmart plusenergilän till 2045. Tre övergripande mål har satts.

- Senast 2045 är de totala utsläppen (territoriella och konsumtionsbaserade utsläpp) av växthusgaser från Jönköpings län lägre än 1 ton per invånare och år.
- Senast 2045 producerar Jönköpings län mer energi än vi använder.
- Klimatförändringarna möts aktivt i Jönköpings län genom att skapa ett samhälle som minskar sårbarheter och tillvaratar möjligheter, för ett varmare, torrare och blötare län.

Du kan läsa mer om Energi- och klimatstrategin för Jönköpings län på webbplatsen klimatradet.se

Nationell och regional livsmedelsstrategi

2016 tillkom en nationell livsmedelsstrategi som bland annat innehåller en målsättning om 30 procent ekologisk jordbruksmark och 60 procent ekologiskt av den offentliga livsmedelskonsumtionen 2030. En regional livsmedelsstrategi presenterades tre år senare som bland annat innehåller ett fokus på ökad självförsörjningsgrad på livsmedel regionalt.

Du kan läsa mer om livsmedelsstrategierna på webbplatsen jordbruksverket.se

Miljöbalken

Miljöbalken trädde i kraft 1999 och syftar till att främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer kan leva i en hälsosam och god miljö. Balken berör alla typer av åtgärder, oavsett om de ingår i den enskildes dagliga liv eller i någon form av näringsverksamhet.

Kommunal energiplanering

Enligt Lagen om kommunal energiplanering (1977:439) ska varje kommun ha en aktuell plan för tillförsel, distribution och användning av energi. Hållbarhetsprogrammet och tillhörande planer ingår som en del i Sävsjö kommuns kommunala energiplanering.

Mål 1: Klimatpositiva Sävsjö

Klimatförändringarna är en av vår tids största utmaningar. I Sävsjö ska vi samverka för att minska samhällets klimatpåverkan och arbeta systematiskt inom kommunorganisationen för att minimera förvaltningar och kommunala bolags utsläpp av växthusgaser. De utsläpp som kvarstår ska på sikt kompenseras med kolsänkor för att på så sätt bli en klimatpositiv kommun.

Idag släpper vi ut växthusgaser inom Sävsjös geografiska område motsvarande 6 ton per invånare och år. Dessa direkta utsläpp kommer främst från transporter, jordbruk, arbetsmaskiner och industri. En stor del av våra totala utsläpp härrör också från utsläpp som genereras av våra inköp och investeringar.

Kommunens beräknade verksamhetsbaserade utsläpp av växthusgaser uppgick till drygt 5 000 ton 2021, varav energianvändning inom egenägda fastigheter stod för drygt hälften. Uppföljningen är dock långt ifrån komplett då många utsläppskällor saknas. Nästa steg blir att inkludera fler utsläppskällor och utveckla uppföljningen av kommunorganisationens klimatpåverkande utsläpp.

Mål kommunorganisation

1:1 Våra verksamhetsbaserade utsläpp av växthusgaser (direkta och konsumtionsbaserade) har halverats till 2030 och är nettonoll 2040

Mål geografiska Sävsjö

1:2 De totala utsläppen av växthusgaser (direkta och konsumtionsbaserade) har halverats 2030

1:3 Sävsjö är en klimatpositiv kommun och de totala utsläppen av växthusgaser uppgår till max 1 ton per invånare 2045

Mål 2: Sävsjö är en fossilfri transportkommun

Vårt sätt att resa och val av bränsle för transporter måste förändras för att utsläppen av växthusgaser ska minska. Transporter står idag för en tredjedel av de direkta utsläppen i Sävsjö och den största energianvändningen.

Transporter är viktiga för en landsbygdskommun som Sävsjö och kommunen ska verka för att medborgare och näringsidkare ska ha tillgång till ett hållbart mobilitetssystem som ger förutsättningar för en låg miljöpåverkan. Tillgång till kollektivtrafik, infrastruktur för person- och godstransporter med miljöfordon och attraktiva och trygga cykelvägar ska vara på plats för att Sävsjö ska kunna bli en fossilfri transportkommun.

Inom kommunorganisationen ska vi välja det färdssätt som är det mest klimatsmarta för varje tillfälle och behov. Vi ska fortsätta ställa om fordonsflottan till miljöfordon, välja fossilfria bränslen, upphandla fossilfritt samt reducera det egna transportbehovet genom exempelvis samlastning och digitala möten. Sävsjö kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare genom att skapa förutsättningar för hållbar arbetspendling.

Mål kommunorganisation

2:1 Vi har en ökad cykelanvändning inom kommunorganisationen, både när det gäller transporter i tjänsten och pendling till och från arbetet, till 2030

2:2 Vi har 100 procent fossilfria kommunala transporter och en fossilfri maskin- och fordonspark 2035

Mål geografiska Sävsjö

2:3 Andelen resor med kollektivtrafik, samåkning, cykel och gång står för minst var fjärde resa 2030

2:4 Vi har väl utbyggd infrastruktur för fossilfria drivmedel i samtliga tätorter 2030

2:5 Stockarydsterminalen är en plats med helt fossilfria flöden till, från och på terminalen till 2030

Mål 3: Energi- och klimatsmart bebyggelse i Sävsjö

Miljö- och klimatpåverkan från bebyggelse sker under byggmaterialets hela livscykel, vid själva byggskedet och från byggnadens energianvändning. Bygg- och fastighetssektorn står för en fjärdedel av de totala koldioxidutsläppen, genererar stora avfallsmängder och för kommunorganisationen står fastigheterna för den största energiförbrukningen.

För minskad miljö- och klimatpåverkan från kommunala fastigheter ska Sävsjö kommun sträva efter en långsiktig fastighetsförvaltning, effektiv användning av nuvarande fastighetsbestånd och minskad energianvändning. Vid om- och nybyggnation av kommunala fastigheter ska hållbarhet utifrån ett livscykelperspektiv vara vägledande.

Sävsjö kommun ska vara ett väl synligt föredöme i ökat återbruk och materialåtervinning inom bygg- och fastighetssektorn. För att främja kulturhistoriska värden ska kommunen alltid undersöka tidstypisk renovering före utbyte.

Med fokus på barnvänliga Sävsjö ställs krav på god inomhusmiljö, låg energiförbrukning och giffria materialval vid ny- och ombyggnation av skolor i kommunen. I Sävsjö har vi stor tillgång på skogsresurser och en väl etablerad träindustri. Trä som byggmaterial ska främjas av kommunen då materialet är lokalt och fungerar som en kolsänka och binder kolet i konstruktionen under en lång tidsperiod.

Mål kommunorganisationen

3:1 Vi har en antagen fastighetspolicy som ger låg miljö- och klimatpåverkan från kommunala fastigheter ur ett livscykelperspektiv 2025

3:2 Återbruk och återvinning av byggmaterial och inventarier är norm vid ny- om- och tillbyggnad 2025

3:3 Energiförbrukningen har minskat med 30 procent och energin som används är fossilfri och kommer i första hand från förnybara källor 2030

Mål geografiska Sävsjö

3:4 Mängden bygg- och rivningsavfall har minskat till 2030

3:5 Energianvändningen per invånare har minskat till 2030

Mål 4: Förnybar energiproduktion i Sävsjö

Sävsjö kommun ska främja förnybar energiproduktion och bidra till Jönköpings länsvision om ett klimatsmart plusenergilän. Tillförseln av energi ska fortsätta flyttas över från fossilt ursprung till förnybara energislag och den lokala självförsörjningsgraden ska stärkas.

Av den totala energianvändningen inom geografiska Sävsjö utgör el, biobränslen och oljebaserade produkter ungefär en tredjedel vardera. Idag finns lokal produktion av biobaserad energi i form av fjärrvärme och biogas som motsvarar ungefär en femtedel av den totala energimängd som används i Sävsjö. Lokal elproduktion står däremot för mindre än en procent av elförsörjningen. För Sävsjö kommun ligger självförsörjningsgraden för el på ungefär en procent.

Mål kommunorganisationen

4:1 Vi producerar 20 procent av vår elkonsumention 2030

4:2 Vi har solceller installerade på alla lämpliga kommunala fastigheter till 2035

Mål geografiska Sävsjö

4:3 I Sävsjö har den förnybara energiproduktionen fördubblats till 2030

4.4 I Sävsjö produceras fossilfri energi, i första hand förnybar, som motsvarar den totala energianvändningen 2045

Mål 5: Cirkulär konsumtion och produktion i Sävsjö

En klimatsmart livsstil innebär att konsumtionen av varor och tjänster behöver förändras för att nå en mer cirkulär ekonomi med låg klimatpåverkan. Sävsjö kommun ska i samverkan med andra främja cirkulära resursflöden och verka för att avfallsmängden i samhället minskar och återbruk och materialåtervinning ökar.

Kommunorganisationen ska aktivt arbeta för avfallsminimering inom den egna verksamheten. Vi väljer att dela, laga och återbruka i första hand. Där återbruk inte är möjligt eller lämpligt är materialåtervinning en självklarhet. Vi undviker engångsprodukter där så är möjligt. Kommunen ska fortsätta arbeta med minskat matsvinn.

Lämpliga hållbarhetskrav ska ställas vid upphandling för att minska produkter och tjänsters miljö- och klimatpåverkan under hela livscykeln, gynna biologisk mångfald och säkerställa att mänskliga rättigheter efterlevs i produktionskedjan. Cirkulära och hållbarhetsmärkta produkter ska prioriteras vid upphandling och inköp.

För att främja god hälsa och miljö ska måltiderna i kommunens verksamheter utgå från Livsmedelsvikts nationella riktlinjer för måltider inom äldreomsorg, skola och förskola. Andelen ekologiska livsmedel ska tillsammans med svenskproducerade livsmedel fortsätta öka i enlighet med nationell och regional livsmedelsstrategi.

Mål kommunorganisationen

5:1 Vi väljer att dela, laga och återbruka i första hand, återvinna i andra, och har kraftigt minskat den totala avfallsmängden till 2030

5:2 Vi ställer relevanta miljö- och hållbarhetskrav i samtliga upphandlingar. Inom de produktkategorierna med störst miljö- och klimatpåverkan ställs mer avancerade krav vid upphandling senast 2025

5:3 Minst 60 procent av livsmedelsinköpen består av svenska råvaror, minst 60 procent av livsmedelsinköpen är ekologiskt producerande och minst 95 procent av allt kött, mejeriprodukter och ägg som vi köper uppfyller svensk djurskyddslagstiftning 2030

Mål geografiska Sävsjö

5:4 Nedskräpningen i samhället har minskat till 2025

5:5 Material- och energiflöden är mer cirkulära i Sävsjö 2030

Mål 6: En giftfri miljö i Sävsjö

Sävsjö präglas av innovativa och företagsamma människor och verksamheter. De som historiskt har drivit utvecklingen av vårt samhälle framåt kan i vissa fall även ha bidragit till utsläpp som är skadliga för hälsa och miljö. Ett antal sådana förorenade områden är identifierade i Sävsjö. Sävsjö kommun ska prioritera arbetet med att inventera, klassa och åtgärda äldre förorenade områden i kommunen.

Vi ska även arbeta förebyggande för att hindra spridning av nya miljögifter i luft och vatten och att avlopp och avfall inte förorenar sjöar och vattendrag. Inom kommunens egna verksamheter ska kemikalieanvändningen minimeras och problematiska plaster ska undvikas i både inomhus- och utomhusmiljöer. I våra förskolor arbetar vi utifrån principerna inom kemikaliesmart förskola.

Mål kommunorganisationen

6:1 Användningen av kemikalier inom kommunorganisationen har minskat till 2030

Mål geografiska Sävsjö

6:2 Barn och ungas exponering för skadliga kemiska ämnen har kraftigt minskat till 2030

Mål 7: Ökad biologisk mångfald i Sävsjö

Hållbara ekosystem och biologisk mångfald är grunden för vårt liv på jorden. I naturen händer otroligt mycket som vi människor har stor nytta av, så som att mikroorganismer renar mark och vatten och bin och fjärilar pollinerar våra grödor. Mångfald av olika arter ger dessutom ekosystemen motståndskraft att stå emot klimatförändringar och extremväder.

Grön- och blåstrukturen i Sävsjö ska präglas av hänsyn till biologisk mångfald och användandet av ekosystemtjänster. Den ska vara tillgänglig och sammankopplad så att fragmentering av olika arters livsmiljöer inte sker. De kommunägda skogarna ska skötas med hög ambitionsnivå vad gäller hänsyn till naturvärden och sociala värden. Ett hållbart skogsbruk bidrar dessutom till en nettominusning av koldioxid. Även våtmarkernas roll ska tas hänsyn till i den fysiska planeringen och restaurering, etablering och skydd av våtmarker ska främjas. Sävsjö har ett rikt jordbrukslandskap och marken ska värnas för en fortsatt långsiktig matproduktion. Jordbruket behövs även för att vi ska kunna bevara jordbrukslandskapets mångfald av växter och djur.

Sävsjö kommun har en lång tradition som trädgårdskommun. Här främjas biologisk mångfald genom nya skötselmetoder av grönytor, blommande planteringar och att ny ängsmark etableras. Detta arbete ska fortsätta stärkas och utvecklas och värdet av ekosystemtjänster integreras i planering och utveckling av vår kommun, vid våra fastigheter, på våra skolgårdar och i våra parker och planteringar. I Sävsjö ska vi ha god tillgång och närhet till attraktiva grönområden och naturmiljöer.

Mål kommunorganisationen

7:1 Vi har ökad biologisk mångfald på kommunal mark

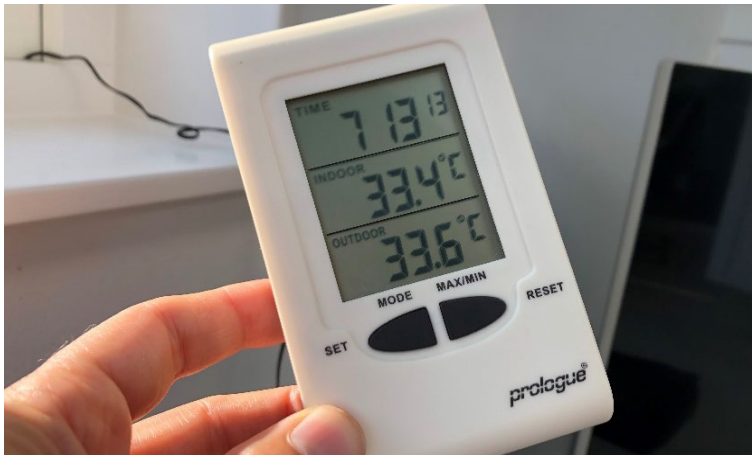
7:2 Vi etablerar alltid nya ekosystemtjänster vid samhällsbyggnadsprojekt och vid befintliga fastigheter har fler ekosystemtjänster etablerats till 2030

Mål geografiska Sävsjö

7:3 Vi har en grön- och blåstruktur som präglas av hänsyn till biologisk mångfald och gröna korridorer genom hela landskapet 2030

7:4 Andelen ängsmark har ökat och vi har fler restaurerade och etablerade våtmarker till 2030

7:5 Tillgängligt friluftsliv och närhet till grönområden i hela kommunen 2030

Mål 8: Ett klimatanpassat Sävsjö

För att skapa en hållbar framtid behöver samhället anpassas till de klimatförändringar vi inte kan motverka. De växthusgaser som hittills släppts ut orsakar redan nu ett varmare, torrare och blötare klimat i vårt län. Tillsammans med fastighetsägare, allmänhet och andra myndigheter ska Sävsjö kommun stärka samhällets förmåga att hantera de risker som ett förändrat klimat medför. Sävsjö kommun ska arbeta systematiskt för en kostnadseffektiv omställning.

Klimatanpassning ska integreras i kommunorganisationens olika förvaltningar och bolag. I kommunens planering, projektering och skötsel av allmän plats ska hänsyn tas till klimatanpassning. Insatser för klimatanpassad dagvattenhantering ska prioriteras av kommunen och effekterna av höga temperaturer ska förebyggas genom ökad grönska i bebyggd miljö. Sävsjö kommun ska beakta klimatförändringens effekter på förorenade områden i sitt fortsatta arbete inom miljötillsyn.

Mål kommunorganisationen

8:1 Vi tar hänsyn till klimatanpassning i all samhällsplanering, projektering av allmän plats samt vid nybyggnation

8.2 Vi har integrerat klimatanpassning i vår verksamhetsplanering på förvaltningsnivå 2025

Mål geografiska Sävsjö

8:3 Det finns en stark förmåga att hantera effekter av extremväder i hela samhället 2035

Ordlista och begreppsförklaring

Agenda 2030	Antogs av FN:s medlemsländer 2015 och är en universell agenda för hållbar utveckling som innehåller sjutton globala mål som ska uppnås till år 2030.
Direkta territoriella utsläpp av växthusgaser	Utsläpp som sker direkt inom Sävsjös geografiska område. En stor del av dessa kommer från tillverkning, produktion och jordbruk men också från transporter och uppvärmning.
Ekosystemtjänster	Alla produkter och tjänster som ekosystemen ger människan och som bidrar till vår välfärd och livskvalitet så som exempelvis vattenrening, pollinering och friluftsliv.
Förorenade områden	Mark- eller vattenområden som innehåller hälso- och miljöfarliga ämnen från till exempel kemisk industri, sotpipor, oljedepåer, målerier och kemtvättar.
Klimatanpassning	Anpassning till de förändringar vi inte kan motverka och insatser för att så gott det går förebygga de skador som kan uppkomma. De växthusgaser som hittills släppts ut orsakar redan nu ett varmare, torrare och blötare klimat i vårt län och kommer så göra under en lång tid framöver.
Klimatpositiv	Vi minimerar våra utsläpp av växthusgaser och binder resterande utsläpp i exempelvis skog och mark.
Kolinlagring/kolsänkor	Koldioxid i luften fångas in och lagras under lång tid. Det kan ske på många olika sätt, till exempel med hjälp av växter eller genom lagring i berggrunden.
Konsumtionsbaserade utsläpp av växthusgaser	Utsläpp från varor, tjänster och resor som genereras av oss i Sävsjö oavsett var i världen utsläppen sker.
Livscykelanalys	Man beaktar miljöpåverkan under en produkts hela livscykel – från att naturresurser utvinns, tillverkning, användning och till dess att produkten inte används längre och måste tas om hand.
Mikroplast	Mycket små partiklar, fragment, av plast och gummi. Inomhus kan det handla om fibrer från textilier och utomhus kan det vara gummipartiklar från däckslitage eller konstgräsplaner.
Nettonollutsläpp	Betyder så låga utsläpp som möjligt och att de utsläpp som ändå finns kvar kompenseras med negativa utsläpp eller kolupptag på annat vis. På så vis blir de totala utsläppen "noll".
Totala utsläpp av växthusgaser	Här avses både <i>direkta territoriella utsläpp</i> och <i>konsumtionsbaserade utsläpp</i> . Se vidare förklaring.
Verksamhetsbaserade utsläpp av växthusgaser	Här avses de utsläpp som genereras genom verksamhetens användning av bränsle, el, värme och övrig konsumtion. Exempelvis mattransporter, skolskjutsar, elanvändning, uppvärmning av fastigheter, livsmedel och byggnation.
Mätinstrument	
Kolada	
Miljöbarometern	
SMHI	
VISS	

Exempel på viktiga indikatorer

Indikatorer Mål 1

- Kommunorganisationens verksamhetsbaserade utsläpp av växthusgaser
- Sävsjös direkta territoriella utsläpp av växthusgaser per invånare och år (SMHI)
- Konsumtionsbaserade utsläpp per invånare och år (Naturvårdsverket)

Indikatorer Mål 2

- Andel miljöfordon/-maskiner kommunorganisationen
- Bränsleanvändning och utsläpp kommunala transporter
- Resvaneundersökning allmänhet och anställda
- Resor med kollektivtrafik (Miljöbarometern)
- Personbilar och andel miljöfordon inom geografiska Sävsjö (Kolada)
- Genomsnittliga körsträcka med personbil inom geografiska Sävsjö (Kolada)

Indikatorer mål 3

- Fastighetspolicy som styr mot låg miljö- och klimatpåverkan antagen
- Livscykelanalyser vid ny-, om och tillbyggnation
- Andel ny-, om- och tillbyggnation som är miljöklassad
- Återbruk/återvinningsgrad vid ombyggnadsprojekt
- Total energianvändning och energianvändning per kvadratmeter i kommunens fastigheter
- Andel förnybar el och värme av kommunens energianvändning
- Energianvändning per invånare (Kolada)

Indikatorer mål 4

- Andel egenproducerad förnybar el av kommunens energianvändning
- Installerade solpaneler på kommunala fastigheter
- Förnybar fjärrvärme, elproduktion och drivmedelsproduktion inom Sävsjös geografiska område (Kolada)

Indikatorer mål 5

- Andel återbruk av inventarier, möbler, textilier, IT med mera inom kommunens verksamheter
- Avfallsmängd olika fraktioner: matavfall, förpackningar, byggavfall, möbler, textilier, IT/teknik med mera inom kommunens verksamheter
- Hållbarhetskrav i upphandling
- Cirkulära eller hållbarhetsmärkta varor i kommunens verksamhet (Kolada)
- Miljöcertifierade skolor och förskolor (Miljöbarometern)

- Ekologiska livsmedel i kommunens verksamhet (Kolada)
- Matsvinn i kommunens verksamheter
- Insamlat hushållsavfall per invånare i kommunen (Kolada)
- Hushållsavfall som samlats in för materialåtervinning (Kolada)

Indikatorer mål 6

- Uppföljning Kemikaliesmart förskola
- Kemikalieanvändning i kommunorganisationen
- Inventerade och riskklassade förorenade områden
- Åtgärdade förorenade områden
- Invånarnas exponering för skadliga luftföroreningar (Kolada)
- Bly, kadmium och kvicksilver i avloppsslam (Miljöbarometern)
- Kemisk och ekologisk status för yt- och grundvatten (VISS)

Indikatorer mål 7

- Naturvårdsinsatser på kommunal mark och inom kommunens geografiska område
- Genomförda LONA-projekt
- Etablerade ekosystemtjänster vid våra fastigheter
- Andel av kommunens totala areal som har formellt skydd (Kolada)
- Andel lövskog av kommunens skogsbestånd
- Miljöcertifierat skogsbruk (Miljöbarometern)
- Ekologisk odling (Miljöbarometern)
- Antal återställda och etablerade våtmarker
- Medelavstånd till skyddad natur (Kolada)

Indikatorer mål 8

- Övergripande handlingsplan för Sävsjös mest betydande klimatrisker är framtagen
- Genomförda klimatanpassningsåtgärder – privata och kommunala

Dokumentansvarig:

Dokumentet gäller:

För revidering ansvarar:

För eventuell uppföljning ansvarar:

